

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obo/28/2012
Identifikačné číslo spisu:	1095899385
Dátum vydania rozhodnutia:	27.08.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1095899385.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu M Y K A spol. s r. o., M. R. Štefánika 73, Žilina, IČO: 31 586 091, zastúpeného JUDr. Petrom Kubíkom, advokátom, Poľná cesta 966/9, Dunajská Streda, proti žalovanému Fond národného majetku Slovenskej republiky, Trnavská cesta 100, Bratislava, IČO: 17 333 768, o určenie prechodu ručiteľského záväzku, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15. februára 2012, č. k. 30Cb 225/1995-354, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15. februára 2012, č. k. 30Cb 225/1995-354 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému trovy konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobou zo dňa 15. 08. 1995 sa žalobca domáhal voči žalovanému určenia, že na základe zákona č. 92/1991 Zb. prešiel

a naďalej trvá záväzok z ručiteľského vyhlásenia, zaniknutého subjektu ČSAO, š. p., Košice, zo dňa 25. 02. 1991, ktorým sa zaviazal žalobcovi plniť za dlžníka SLOVMAD, a. s., Košice, splatné záväzky úverových zmlúv pri plnení poskytnutej bankovej protizáruky. Ďalej opísal doterajší priebeh konania, z ktorého vyplýva, že v novom konaní vo veci, bolo krajskému súdu uložené skúmať otázku naliehavého právneho záujmu, pretože sa jedná o žalobu, podanú podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. a nedostatok naliehavého právneho záujmu vylučuje, aby súd žalobu preskúmal po vecnej stránke.

Krajský súd zdôraznil, že na pojednávaní v predmetnej veci dňa 09. 11. 2011 sa právny zástupca žalobcu vyjadril k otázke naliehavého právneho záujmu tak, že tento vidí v tom, že postavenie žalobcu v tejto veci je právne neisté a v tejto súvislosti poukázal na svoje vyjadrenia, uvedené v odvolaní a dovolaní. Súčasne právny zástupca spresnil petit žaloby v znení, že sa určuje, že na žalovaného, na základe zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, prešiel záväzok a tento i naďalej trvá z ručiteľského vyhlásenia zaniknutého subjektu ČSAO, š. p., Košice, IČO: 00 156 504 zo dňa 25. 02. 1991 a ručí za dlžníka SLOVMAD, a. s., Košice, za splnenie splatných

záväzkov z úverov poskytnutých 04. 05. 1992, 15. 07. 1992, 01. 04. 1993, 30. 06. 1993, 27. 12. 1993, 01. 07. 1994, 28. 12. 1994, 30. 06. 1995, 29. 12. 1995, 01. 07. 1996 pri plnení zmluvy o podmienkach prevzatia bankovej protizáruky, uzavretej spoločnosťou SLOVMAD, a. s., Košice a AG Banka Praha, a.s., filiálka Brno, dňa 22. 01. 1991 vo výške 121 695 843,06 Sk s príslušenstvom. Súd uznesením pripustil spresnenie petitu žaloby. Právna zástupkyňa žalovaného toto spresnenie považovala za zmenu žaloby a žiadala, aby sa mohla k tejto zmene písomne vyjadriť vzhľadom k tomu, že žalobca uplatňoval pohľadávku podľa ust. § 19 zákona č. 92/1991 Zb. K tejto zmene žaloby vzniesla námietku premlčania nároku.

Krajský súd ďalej uviedol, že naliehavý právny záujem bude daný vtedy, ak by bez tohto určenia bolo žalobcovo právo ohrozené, alebo kde by bez tohto požadovaného určenia sa stalo žalobcovo právne postavenie neisté. Podľa jeho názoru, žalobca v predmetnom konaní nepreukázal, že má naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Okrem toho žalovaný nie je a ani nemôže byť nadobúdateľom privatizovaného majetku.

Žalobca na pojednávaní dňa 09. 11. 2011 neoznámil krajskému súdu, že podal na Okresný súd Bratislava II žalobu na plnenie. Na pojednávaní, 19 rokov od vzniku akciových spoločností, spresnil petit, pričom doteraz v konaní uplatňoval prechod ručiteľského vyhlásenia na žalovaného podľa ust. § 19 zákona č. 92/1991 Zb. Na základe toho, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem, súd vyslovil názor, že jeho postavenie nie je neisté. Okrem toho podľa krajského súdu, žalovaný preukázal, kto sa stal nadobúdateľom privatizovaného majetku. Súd prvého stupňa preto žalobu zamietol ako nedôvodnú.

Výrok o trovách konania oprel o ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p. Nakoľko si žalovaný náhradu trov konania neuplatnil, súd mu ju nepriznal.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca, v ktorom uviedol, že rozhodnutie má inú vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, krajský súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

S poukazom na ust. § 157 O. s. p. odvolateľ namietal, že krajský súd neuviedol, z akých dôkazov vychádzal pri svojich zisleniach, a to napriek tomu, že aj v priebehu opakovaného konania na súde boli žalobcom i žalovaným prezentované nové dôkazy. Aj s prihliadnutím na ustálenú judikatúru súdov, že povinnosťou súdu nie je uviesť v odôvodnení každý jednotlivý dôkaz, ktorý bol vykonaný, prípadne navrhnutý, nie je podľa odvolateľa možné prehliadnuť požiadavku na uvedenie tých dôkazov, ktoré boli podstatné z hľadiska rozhodnutia súdu, o ktoré sa súd opierať pri svojom rozhodovaní. Nakoľko krajský súd neuviedol dôkazy, z ktorých vychádzal, nemôže vyplývať z napadnutého rozhodnutia ani to, akými úvahami sa súd spravoval pri hodnotení dôkazov, nevyplyva z neho ani spôsob právneho posúdenia veci. Tieto chýbajúce náležitosti, podľa odvolateľa robia napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľným, čo sa považuje za inú vadu konania, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie súdu. Odvolateľ zdôraznil, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je jasné, prečo krajský súd nevidí naliehavý právny záujem žalobcu, prečo žalovaný nie je a ani nemôže byť nadobúdateľom privatizovaného majetku, pričom v tomto rozhodnutí absentuje kvalifikácia ručenia žalovaného v zmysle § 15 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. Vzhľadom na uvedené argumenty mal odvolateľ za to, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa základné požiadavky kladené naň zákonom, najmä má nesprávny výrok, nie je riadne odôvodnený, je arbitrárny a tým zasahuje do práva žalobcu na súdnu ochranu, je postihnuté inou vadou (§ 205 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a odníma možnosť účastníka konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Tieto vady napadnutého rozhodnutia podstatným spôsobom sťažujú, až znemožňujú podanie kvalifikovaného odvolania voči skutkovým a právnym záverom rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Odvolateľ v podanom odvolaní tiež poznamenal, že jeho právne postavenie bolo a stále je značne neisté. Preto má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo, právny vzťah je alebo

nie je, ako základný predpoklad úspechu v určovacej žalobe. Napadnuté rozhodnutie neistotu jeho právneho postavenia neodstránilo. Krajský súd nedal odpoveď

na pochybnosti, uvedené a podrobne rozpísané v písomnom podaní žalobcu zo dňa

05. 01. 2012. Po zániku ČSAO, š. p., Košice a privatizácii jeho majetku nebolo možné jednoznačne určiť, ktorá z nástupníckych spoločností po ČSAO, š. p., Košice, prevzala predmetný ručiteľský záväzok ČSAO, š. p., Košice, voči právnemu predchodcovi žalobcu. K veci odvolateľ stručne uviedol, že právny predchodca žalobcu listom zo dňa 03. 03. 1993 žiadal spoločnosť ASKO, a. s., Hraničná 2, Košice, IČO: 31 651 747, ktorá podľa jeho informácií mala byť právnym nástupcom pôvodného ručiteľa, ČSAO, š. p. Košice,

o doplnenie obchodnej dokumentácie k poskytnutej protizárke, avšak v odpovedi zo dňa

15. 03. 1993 spoločnosť ASKO, a. s., poprela prevzatie predmetného ručiteľského záväzku. Žalobca sa opätovne obrátil na ASKO, a. s., so žiadosťou o pomoc listom zo dňa

02. 04. 1993, bez úspechu. Hlavný dlžník, SLOVMAD, a. s., Hraničná 2, Košice, IČO:

00 594 792 vo svojom liste zo dňa 05. 03. 1994 poprel právne nástupníctvo ASKO, a. s.,

po ČSAO, š. p., Košice. Právny predchodca žalobcu uplatnil plnenie z predmetného ručiteľského záväzku u žalovaného listom zo dňa 04. 02. 1994. Na túto výzvu žalovaný ani nereagoval. Žalobca z obchodného registra získal potvrdenie, že majetok ČSAO, š. p., Košice, prešiel na žalovaného, čo je v súlade aj s rozhodnutím ministra dopravy a spojov SR zo dňa 23. 04. 1992 číslo 308/M/92 a so zákonom č. 92/1991 Zb. Žalobca mal k dispozícii

od žalovaného súpis pohľadávok a záväzkov ASKO, a. s., ku dňu 01. 05. 1992, teda ku dňu jeho vzniku a medzi týmito záväzkami z predmetného ručiteľského záväzku nie je. Odvolateľ ďalej poukázal, že ak by krajský súd ustálil, že žalovaný nie je vlastníkom privatizovaného majetku a za záväzky ČSAO, š. p., Košice, neručí zo žiadneho právneho dôvodu, žalobca by dostal istotu, ktorá by mu bránila v ďalšom uplatňovaní akýchkoľvek nárokov proti žalovanému. Prípadný úspech v konaní by vytvoril pevný právny základ pre prípadné ďalšie konania voči žalovanému, prípadne by pomohol predísť takýmto konaniam. Napadnutým rozhodnutím sa však postavenie žalobcu nestalo neistým, v dôsledku čoho dospel k názoru, že má naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Súd v tomto rozsahu na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym zisteniam a vec nesprávne právne posúdil.

K ďalším skutkovým a právnym záverom, ktoré neboli nijako, alebo boli nedostatočne odôvodnené v napadnutom rozhodnutí, odvolateľ uviedol, že v priebehu konania bolo nepochybne ustálené, že všetok privatizovaný majetok ČSAO, š. p., Košice, v zmysle ust.

§ 11 zákona č. 92/1991 Zb. prešiel na žalovaného, sporné zostalo, čo sa ďalej udialo s týmto majetkom.

Odvolateľ mal tiež za to, že jeho nárok voči hlavnému dlžníkovi, SLOVMAD, a. s., Košice, nie je premlčaný, je riadne uplatnený a uznaný v rámci konkurzného konania vedeného na Krajskom súde Košice sp. zn. 1K 403/96. S poukazom aj na ust. § 549 Občianskeho zákonníka, žalobca nespôsobil, že pohľadávku, ktorá bola zabezpečená prípadným ručením žalovaného, nebolo možné uspokojiť u nadobúdateľa majetku.

Na predmetný ručiteľský záväzok by sa mala podľa odvolateľa aplikovať úprava ručenia, obsiahnutá v Obchodnom zákonníku s poukazom na ust. § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka. V zmysle ust. § 303 a nasl. Obchodného zákonníka, vyzvať dlžníka na plnenie nie je potrebné, ak je nepochybné, že dlžník svoje povinnosti nesplnil. Vzhľadom na viackrát spomenuté odmietnutie zo strany ASKO, a. s., ako aj na prebiehajúce, prípadne už i ukončené konkurzné konania na majetky nástupníckych spoločností po ČSAO, š. p., Košice, takáto výzva nebola potrebná. Podľa názoru žalobcu nič nebráni tomu, aby žalovaný za určitých okolností ručil za nesplnenie (ručiteľského) záväzku ASKO, a. s., s poukazom na ust. § 15 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. V tomto rozsahu krajský súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdil, resp. vec vôbec právne neposúdil.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalobca navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie krajskému súdu.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie žalobcu podľa ust. § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní rozsudku v medziach dôvodov odvolania dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je opodstatnené.

V prejednávanej veci o určenie prechodu ručiteľského záväzku žalobca namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. že rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (III. ÚS 7/08).

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak, ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Čl. 46 ods. 1 ústavy ukladá súdom zákonom ustanoveným postupom, teda v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. poskytovať ochranu právam, ktoré sú predmetom občianskeho súdneho konania.

Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. Nedostatok riadneho, dostatočného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia predstavuje porušenie práva na spravodlivé súdne konanie.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, avšak ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

V zmysle uvedeného riadny chod spravodlivosti zaväzuje súdy na odôvodňovanie súdnych rozhodnutí. Nepreskúmateľné súdne rozhodnutia zakladajú protiústavný stav a tento postup je nezlučiteľný so zásadou spravodlivosti konania. Odvolací súd sa najprv zaoberal posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedeného hľadiska.

Podrobným preskúmaním odôvodnenia napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia vyššie uvedené požiadavky nespĺňa. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho

rozhodnutia iba konštatuje, že žalobca v predmetnom konaní nepreukázal, že má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, že neoznámil súdu prvého stupňa podanie žaloby o plnenie, že 19 rokov od vzniku akciových spoločností, spresnil petit, pričom doteraz v konaní uplatňoval prechod ručiteľského vyhlásenia

na žalovaného podľa ust. § 19 zákona č. 92/1991 Zb., že žalovaný nie je a ani nemôže byť nadobúdateľom privatizovaného majetku a že preukázal, kto sa stal nadobúdateľom privatizovaného majetku. V rozhodnutí absentuje vysvetlenie, ktoré skutočnosti považuje súd za preukázané a ktoré nie. Taktiež nie je zrejmé, z akých dôkazov vychádza jeho záver, že žalovaný preukázal, kto je nadobúdateľom privatizovaného majetku a že postavenie žalobcu nie je neisté, nemôže byť nadobúdateľom privatizovaného majetku a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí nedal preto odpoveď ani len na tie otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a nemožno ho z tohto dôvodu považovať za také, ktoré zodpovedá požiadavke plnej realizácie základného práva účastníka na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie nie je súdom preskúmateľné a žalobcovi neumožňuje posúdiť postup súdu, čím sa mu odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému má možnosť podať opravný prostriedok. Preto najvyšší súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.

I. ÚS 335/06), v dôsledku čoho bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.